

آموزش معکوس در راستای یادگیری بهتر و سریعتر

نام درس: دنا و دانش ادبی

نام دبیر: غزاله صادق زاده

مبحث: پارادوکس، حس آمیزی، تلمیح

پایه: هفتم-هشتم

مقطع: متوسطه ۱

هنری ترین نوع تضاد در ادبیات پارادوکس است و هنگامی پدید می آید که منجر به معنایی غریب شود.

هرگز حدیث **حاضر غایب** شنیده ای؟

نمی توان در حین غایب بودن حضور هم داشت!

من در میان جمع و دلم جای دیگر است

کی شود این روان من ساکن؟

نمی توان در حین ساکن بودن، حرکت هم کرد!

از این باد ار مدد خواهی چراغ دل برافروزی

زکوی یار می آید نسیم باد نوروزی

چراغ در برابر باد خاموش می شود؛ در حالی که حافظ گفته از باد کمک بگیر و چراغ را روشن کن!

همانطور که مشاهده می کنید هم زمانی مفاهیم متضاد پارادوکس را پدید می آورد.

حس آمیزی

هر گاه شاعر یا نویسنده لغات مربوط به حس های مختلف را با هم درآمیزد از آرایه ی حس آمیزی استفاده کرده است. البته این آرایه در زبان عامیانه نیز بسیار پر کاربرد است.

گوش نه بر بوی گل تا بشنوی افسانه ام

شاعر در این جا حس بویایی و شنوایی را با هم آمیخته است.

به **ترانه های شیرین** به **بهانه های رنگین** بکشید سوی خانه مه خوب خوش لقا را

ترانه و بهانه هر دو شنیدنی هستند حال آن که شاعر آن ها را با حس های چشایی و بینایی آمیخته است.

وقتی در زبان عامیانه می گوئیم: او **صدای گرمی** دارد. یا **شیرین گفتار** است.

حس های شنوایی، لامسه و چشایی را با هم درآمیخته ایم.

هر گاه شاعر یا نویسنده در کلام خود به داستان قدیمی، شعر شاعران کهن، آیه ی قرآن یا احادیث یا روایت های قدیمی اشاره کند این آرایه شکل می گیرد. پس لازمه ی تشخیص درست تلمیح آشنایی کافی با موارد بالاست.

بیستون کردن فرهاد نه کاری است شگفت شور شیرین به سر هر که فتد کوهکن است

داستان فرهاد و شیرین را نخستین بار نظامی در قرن ۶ درمثنوی خسرو و شیرین سروده است و این بیت حافظ به شعر نظامی تلمیح دارد.

گرش ببینی و دست از ترنج بشناسی روا بود که ملامت کنی زلیخا را

این بیت سعدی به داستان قرآنی حضرت یوسف(ع) تلمیح دارد.

برو ای گدای مسکین در خانه ی علی زن که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را

این بیت استاد شهریار تلمیح دارد به این روایت تاریخی که حضرت علی(ع) انگشت خود را به مرد فقیری بخشیدند.

مجمع آموزشی هوشمند خدیجه کبری (س)

www.kksec.org

<https://instagram.com/khadijekobra1368>